

13 . Brusturi | Comuna: Creaca | Județ: Sălaj | Punct: Castrul roman auxiliar (la Ruine) tetrapylon – principia | Anul: 2021

Anul: 2021

Cod RAN: 140716.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană

Tipuri sit: structură de cult/religioasă

Autori: George Cupcea, Felix Marcu, Cornel Bucurenciu, Evelyn Ciocan, Marisa Tivdar, Dan Deac, Ciprian Ciobanu, Markus Zimmermann

Instituții: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universităt Bayreuth, Germany

Nr. autorizație: 81

Data autorizației: 2021-05-17

Raportul de cercetare de la Brusturi, com. Creaca, județul Sălaj

Raport

Castrul de la Brusturi se află în valea Agrijului, la sud de satul Brusturi, iar zona de interes pentru cercetarea noastră se situează exact în centrul său, în fața principiei, acolo unde cercetările magnetometrice au identificat o structură de tip tetrapylon (Img. 1). Având în vedere că scopul cercetărilor de a descoperi structura de tip tetrapylon observată în urma rezultatelor prospecțiunilor magnetometrice a fost îndeplinit, în campania din 2021 s-a hotărât continuarea cercetărilor în secțiunile S2/2020, respectiv S3/2019, dărâmand martorii din campaniile precedente, și obținând o suprafață de cercetare de 10 x 15 m, orientată N-S. Odată cu dărâmarea martorului dintre S3A și S3B din 2019, s-a dezvelit în întregime pylon-ul Cx. 50. Structuri zidite și constructive Structurile zidite descoperite pe parcursul acestei campanii nu sunt noi, dar cu această ocazie s-au dezvelit în întregime cele două baze aparținând structurii tetrapylon-ului, mai exact Cx. 50 și Cx. 55, cunoscute încă din campania anului 2019. În anul 2021, pylonii din SE, respectiv NE, s-au recurățat și, odată cu golirea contextelor arheologice apărute, s-a ajuns la baza acestora, putând fi observată structura acestora în întregime de această dată. Tot cu ocazia reluării cercetărilor în această parte, după îndepărtarea Cx. 58, nivel pe care s-au oprit cercetările în anul 2019, respectiv un nivel mai compact reprezentat de Cx. 58', s-au observat două contexte legate de structura constructivă a zidului Principiei, descoperit în 2019. În primul rând, Cx. 96 este groapa de implantare a zidului Principiei, și constă într-un pământ negru-cenușiu, afânat, amestecat cu fragmente de cărămidă. Mai apoi, Cx. 97, care este groapă vizibilă pe o porțiune redusă sub formă de semicerc. Aceasta se situează la capătul nordic al gropii de implantare a zidului Principiei, și are o umplutură formată dintr-un pământ negru, compact, cu puțini pigmenti de cărămidă. O amenajare așezată pe Cx. 58' apare ca o aglomerare compusă din pietre, mortar, și cărămidă. Denumită Cx. 87. La sud de aceasta, se observă Cx. 88 ca o porțiune de mortar foarte compact, reprezentând o posibilă podea, surprinsă pe aproximativ 0,50 m. Alte amenajări Cu privire la restul contextelor înregistrate pe restul suprafeței, vom începe cu cel mai recent, și anume Cx. 58, respectiv Cx. 58', ambele fiind straturi întinse pe întreaga suprafață în care s-au conturat restul contextelor. Așadar, Cx. 58 a părut la început a fi un strat masiv de pământ lutos, compact, pigmentat, cu material bogat (ceramică, fier, bronz, oase) și pietre de diferite dimensiuni, dar și cărbone, tegulae, și fragmente de gresie. Totuși, odată cu îndepărtarea stratului, s-a observat că acesta își schimbă consistența și este aparent mult mai subțire decât s-a crezut inițial, fiind înregistrat un strat secundar denumit Cx. 58'. Acesta este stratul masiv, fiind foarte asemănător cu Cx. 58, la fel de pigmentat, însă cu mai puțină dărâmatură. Mai apoi, a fost golit încă un context identificat în 2019, Cx. 59, un strat consistent de pământ amestecat cu mortar care pare să umple un șanț/ rigolă (?) orientat NV-SE. Pe fund, după golire, a apărut un strat de nisip cu pietriș. A mai fost identificat încă un context secundar,

denumit Cx. 59', care s-a constatat că este, totuși, probabil același cu Cx. 59, fiind o pată de pământ cu pigmenți și fragmente de mortar) în partea de sus a pylon-ului Cx. 55, observat după îndepărtarea Cx. 60 (din 2019). Din același an, tot o rigolă, identificată ca Cx. 61 în interiorul Cx. 60, a fost anulată deoarece cercetările au dovedit că nu există de fapt. La sud de Cx. 59 s-a observat Cx. 84 ca o pată în Cx. 58. Aparent este doar o pată de pământ negru, fără pigmenți, doar cu fragmente de cărbune și material (bronz, ținte de fier), și nu se întinde sub Cx. 58. Cx. 85 este un alt șanț, cu o lățime de aproximativ 0,50 m, orientat E-V, în formă de L. Umplutura constă în pământ negru amestecat cu fragmente ceramice, având și urme de arsură. Lipită de acesta în partea sudică, apare Cx. 86 ca o lentilă albicioasă (mortar, cărămidă etc.), trecând peste Cx. 58' și peste șanțul Cx. 86. Cx. 89 este o lentilă albicioasă (mortar, opus signinum, cărămidă) situată în colțul nord-vestic al secțiunii, la vest de pilonul Cx. 55. Din punct de vedere stratigrafic, acesta se află peste Cx. 58' în partea sa estică, fiind observată o zonă în care lentila este „întinsă” și mai puțin compactă. Mai apoi, Cx. 90 apare ca o lentilă de nisip la limita nordică a secțiunii, fiind surprinsă foarte puțin. Se situează peste Cx. 91 din imediata apropiere a acestuia, care este un strat asemănător cu Cx. 58 și Cx. 58', compus din pământ negricios, compact, amestecat cu cărămidă, pietre, ceramică (aceeași textură cu Cx. 58', probabil același context deoarece Cx. 91 a fost surprins într-o porțiune foarte redusă, între pilonul Cx. 55 și limita nordică a secțiunii). Cx. 92 este un alt strat, situat în părțile de nord și est a pilonului Cx. 55, până la limita secțiunii. Pe suprafața secțiunii a mai fost identificată, nu în ultimul rând, o posibilă groapă care apare în formă de semicerc, anume Cx. 93. Se conturează în jumătatea secțiunii, chiar în dreptul matorului care despărțea S2 de S3. Umplutura acesteia constă în pământ negru, cu puțini pigmenți de cărămidă, și sporadic arsură și cărbune. Mai apoi avem Cx. 94 care este o lentilă de nisip vizibilă pe o suprafață redusă, situată la sud de Cx. 93, și conturată în stratul Cx. 58'. Nu în ultimul rând, o fâșie îngustă, albicioasă, compusă din gresie sfărâmată și puțin mortar, denumită Cx. 95. Se situează de-a lungul șanțului Cx. 59, fiind tăiată de Cx. 58 în partea estică a secțiunii. Ca observații finale, s-a constatat că materialul arheologic a fost mai abundent odată cu adâncirea în straturi. Față de campaniile trecute, în campania din 2021 a fost observată o cantitate însemnată de material ceramic, cu preponderență colectat din stratul foarte consistent reprezentat de Cx. 58'. Nu în ultimul rând, au fost descoperite fragmente și obiecte de bronz, dintre care amintim un pinten, mai multe obiecte de fier, două monede (denar suberat de la Antoninus Pius și un sestert de la Marcus Aurelius), fragmente de sticlă, o tegulă șampilată, precum și foarte multe ținte de fier.

Informații suplimentare online

[Raportul 6641 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
